

- викладання інженерної графіки та основ стандартизації, управлінні якістю продукції і метрології. Матеріали конференцій МЦНД, Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень Т. 3. С. 23-30. <https://doi.org/10.36074/10.04.2020.v3>. С. 23-30.
6. Цюцюра В. Д. Метрологія, основи вимірювань, стандартизація та сертифікація: навч. посіб. 3-тє вид., стер. К.: Знання, 2006. 249 с.

УДК 378.147

Алла Пригодій
(Чернігів, Україна)

РОЛЬ ТА МІСЦЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

У статті розкриваються основні напрями та етапи організації науково-дослідної діяльності студентів, та вплив науково-дослідної діяльності на формування висококваліфікованого фахівця.

Ключові слова: науково-дослідна діяльність студентів, висококваліфікований фахівець.

The article reveals the main directions and stages of the organization of research activities of students, and the impact of research activities on the formation of a highly qualified specialist.

Keywords: research activities of students, highly qualified specialist.

Постановка наукової проблеми. Модернізація системи сучасної вищої освіти, впровадження нових освітніх стандартів вимагають вирішення однієї з найважливіших її завдань – підвищення якості підготовки висококваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного ринку праці.

Сьогодні перед майбутніми фахівцями висувуються завдання, які потребують творчого пошуку та дослідницьких навичок. У зв'язку з цим вони повинні не тільки володіти необхідною сумою фундаментальних і

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

спеціальних знань, а й постійно підвищувати свою кваліфікацію, вчитися швидко адаптуватися до умов, що змінюються. Тому важливим є формування у студентів стійкого пізнавального інтересу, розвиток аналітичного та творчого мислення, які є невід'ємними характеристиками гармонійно та всебічно розвиненої особистості. Від випускників закладів вищої освіти сьогодні потрібно не лише кваліфіковано розбиратися у спеціальних та наукових галузях знань, а й уміння формувати та захищати свої ідеї та пропозиції. Для цього, перш за все, необхідно вміти самостійно аналізувати та узагальнювати наукові факти, явища та інформацію [3].

Найважливішим фактором удосконалення підготовки фахівців була і залишається дослідницька робота студентів, що допомагає вирішити завдання з'єднання науки, освіти та практики. В умовах освітнього процесу дослідницька діяльність розглядається як спеціально організована, пізнавальна творча діяльність навчаючихся, метою якої є отримання нових для них знань про об'єкт дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-дослідну діяльність студентів як елемент підготовки майбутніх фахівців розглядали А. Алексюк, В. Буряк, І. Зазюн, Л. Кондрашова, Н. Яковлева; проблеми проведення досліджень студентами висвітлювались у працях Н. Дем'яненка, М. Ковальнової, О. Микитюка, А. Яновського; особливості організації науково-дослідної роботи студентів розкриті Н. Дзюбою, С. Золотухіною, К. Зубак, В. Кузь, В. Майбородою, Н. Пузирьовою, А. Філіпенко.

Однак все ще відсутнє цілісне визначення проблеми формування сучасного фахівця в процесі науково-дослідної діяльності студентів у ЗВО.

Метою статті є аналіз змісту та форм організації науково-дослідної

діяльності студентів закладів вищої освіти у контексті формування їх як майбутнього висококваліфікованого фахівця.

Виклад основного матеріалу. У «Законі про вищу освіту» (стаття 26) зазначено, що основними завданнями закладу вищої освіти є:

- для університетів, академій, інститутів - провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі [2].

Наукова і науково-технічна діяльність є невід'ємною складовою частиною навчального процесу вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації [2]. Вона є обов'язковою для кожного студента і охоплює майже всі форми навчальної роботи.

Пошук наукової інформації, її збір та складання бібліографії є першим кроком у науково-дослідній діяльності студентів.

Підготовка повідомлень та рефератів під час яких студенти вчаться опрацюванню, аналізу, узагальненню, оцінюванню, інтерпретуванню наукової літератури є наступним кроком у науково-дослідній діяльності студентів. Крім того, майбутні фахівці отримують досвід з комп'ютерної обробки даних та оволодінню методами інформаційного пошуку в мережі Інтернет. Такі завдання студенти отримують як під час аудиторних занять, так і при виконанні самостійної роботи.

Виконання семінарських, практичних, лабораторних та контрольних робіт, самостійних завдань, які містять елементи проблемного пошуку є обов'язковим для кожного студента видом науково-дослідної діяльності.

Підготовка і захист курсових та випускних кваліфікаційних робіт, пов'язаних з проблематикою досліджень кафедр є ґрунтовним видом

науково-дослідної діяльності студентів. Випускна кваліфікаційна робота має засвідчити: рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті знання для розв'язання складних науково-практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їхню систематизацію; наявність у студента навичок наукової роботи; здатність критично та креативно мислити, вміння аргументувати власну точку зору [1].

Одним з найбільш масових заходів в рамках науково-дослідної роботи студентів в закладах вищої освіти є участь студентів у науково-практичних семінарах та наукових студентських конференціях. Проведення таких заходів передбачає поглиблене вивчення проблем, виступ з доповіддю та повідомлення матеріалу, щонайбільше цікавить студентів.

Проведення олімпіад та конкурсів студентських наукових робіт у закладі вищої освіти спрямоване на виявлення та розвиток обдарованої студентської молоді, сприянню реалізації її творчих здібностей; стимулювання творчої праці студентів, педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Що ж дає науково-дослідна робота студентів? Насамперед:

- надає можливість розвитку особистісних творчих та наукових здібностей;
- дозволяє виділити обдаровану та талановиту молодь, що допомагає при працевлаштуванні та побудові професійної кар'єри;
- розвиває у студентів схильності до науково-дослідної діяльності;
- дає можливість презентації отриманих результатів та апробації своїх наукових досліджень шляхом участі у семінарах, конференціях, конкурсах та виставках різних рівнів;
- забезпечує багатoproфільну підготовку при високому рівні спеціальних знань;

- забезпечує високий рівень фундаментальних знань, набутих студентами під час проведення наукових досліджень;
- надає можливість підготовки до вступу до аспірантури під час навчання в закладі вищої освіти;
- скорочує трудовитрати на виконання контрольних, курсових та випускних кваліфікованих робіт;
- надає можливість заохочення студентів за досягнуті успіхи.

Захопленість науково-дослідною діяльністю розвиває у студента якості та здібності, які відповідають запитам сучасного роботодавця. Серед них такі особисті якості, як різнобічна ерудованість, допитливість, завзятість та працездатність, підприємливість у вирішенні нестандартних завдань, креативність та самостійність, комунікабельність та організаторські здібності, потреба у професійній самоосвіті та безперервному збагаченні професійних знань, умінь, навичок; а також професійні якості: вміння здійснювати аналіз, синтез, діагностику та цілепокладання, здатність до проектування професійної діяльності з урахуванням конкретних умов та специфіки виробництва.

Іншими словами, конкурентоспроможний випускник має бути готовим до системних дій у професійній ситуації, виявляти відповідальність та самостійність в умовах невизначеності, прагнути до самовдосконалення та творчої самореалізації. Відомо, що науково-дослідницька робота покликана поглиблювати навчальний процес, розвивати творче та аналітичне мислення, розширювати науковий кругозір студентства. Помічено, що студенти, залучені до науково-дослідної роботи, мають кращі результати та якість знань з дисциплін, що вивчаються.

Висновки. Науково-дослідна діяльність студентів сприяє формуванню наукового світогляду, вихованню творчого мислення та

особистісних умінь розв'язувати практичні завдання, вдосконаленню навичок самостійної роботи, застосуванню теоретичних знань у практичній діяльності і т.д.

Людина має постійно навчатися, співвідносячи свої знання з новими вимогами, своїми потребами, потребами соціуму, ринку праці. Сама особистість і є її професійним інструментарієм.

Відповідно науково-дослідницька діяльність у закладах вищої освіти повинна бути організована так, щоб студенти після закінчення навчального закладу прагнули до постійного підвищення свого професійного рівня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаров С.М. Студентські наукові дослідження в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: навчально-методичний посібник. Рівне: НУВГП, 2006. 127 с.
2. Закон України «Про вищу освіту». Редакція від 27.10.2022, підстава. 2438-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 16.09.2022).
3. Ніколаєнко С.М. Наукові дослідження в університетах – визначальний чинник зростання якості освіти. К.: Прок-бізнес, 2007. 176 с.

УДК 392.8 (477)

Наталія Мінько
(Чернігів, Україна)

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУХНЯ ЯК КУЛЬТУРНО ІСТОРИЧНИЙ ФЕНОМЕН

В статті проводиться аналіз українських національних страв, традицій та звичаїв їх споживання. Розглядаються особливості приготування та споживання хліба, короваю, борщу та вареників. Визначається важливість дослідження культурних традицій українського народу та збереження його національної ідентичності.

Ключові слова: українська національна кухня, національні страви,

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*